

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1938 kl. 7 f. m.

Sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

Enligt överenskommelse mellan bevillningsutskottet och jordbruksutskottet har till behandling i sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott hänskjutits Kungl. Maj:ts den 22 april 1938 dagtecknade, till jordbruksutskottet hänvisade proposition, nr 303, angående åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I förevarande *proposition* har Kungl. Maj:t — under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 22 april 1938 — föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahålla en blivande riksorganisation av trädgårdsodlare med huvudsakligt ändamål att försälja trädgårdsprodukter svenska statens fyra procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av högst 500,000 kronor för att av organisationen deponeras i riksbanken såsom säkerhet för lån intill samma belopp i kreditinrättning som Kungl. Maj:t anvisar;

Jels ock anvisa, under nionde huvudtiteln, för budgetåret 1938/1939:

1) till främjande av organisationsarbetet på trädgårdsnäringens område ett reservationsanslag av 75,000 kronor;

2) till fraktlindring vid transport av inhemsk frukt till Norrland ett förslagsanslag av 25,000 kronor;

3) till främjande av omförädling av fruktodlingar m. m. ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

4) till bidrag för anskaffande av apparatur till musterier ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

5) till propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringens område ett reservationsanslag av 40,000 kronor;

6) såsom bidrag för anställande hos Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av två konsulenter ett anslag av 6,500 kronor.

Till sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet — här nedan benämnt utskottet — hava överlämnats följande *i anledning av propositionen i riksdagen väckta motioner*, nämligen:

1) I: 341 av herr *Björck, John*, likalydande med II: 493 av herr *Wallén m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära

en skyndsam och allsidig utredning, avseende att finna en ökad avsättning av de för fabriktionsändamål avsedda svenska frukt- och bärkvantiteterna, samt att med ledning av resultaten av denna utredning vidtaga de åtgärder Kungl. Maj:t finner erforderliga;

2) I: 342 av herr *Björck, John, m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 303 ville besluta att

dels hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för genomförande av en importreglering beträffande frukt- och trädgårdsprodukter att träda i tillämpning så snart en riksorganisation på trädgårdsnäringsens område i den omfattning Kungl. Maj:t föreslagit kommit till stånd;

dels ock hos Kungl. Maj:t anhålla om genomförande av importreglering beträffande blomsterlökar och liknande växtdelar i överensstämmelse med vad frukt- och trädgårdsutredningen härutinnan föreslagit, att träda i tillämpning den 1 januari 1939 eller den tidigare tidpunkt, som Kungl. Maj:t kan finna lämplig;

samt att, samtidigt med denna importreglerings genomförande, upphäva nu gällande tull å blomsterlökar;

3) I: 343 av herr *Björck, John*, vari hemställts, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 303 ville besluta att till bidrag för bildandet av ett centralt trädgårdsråd, under nionde huvudtiteln, för budgetåret 1938/1939 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor;

4) I: 344 av herr *Mannerskantz m. fl.*, vari hemställts — såvitt nu är i fråga —,

1) att i enlighet med trädgårdsutredningens förslag tullsatserna höjas till följande belopp:

	Grundtull	Tilläggstull
Andra levande rötter av blomsterväxter än liljekonvaljerötter	7 öre pr kg.	13 öre pr kg.
Orchidéer	15 kr. » »	15 kr. » »
Övriga till stat. 89 hörande blommor oförändrat och blomdelar	5 kr. pr kg.	5 » fr. o. m. $\frac{15}{3}$ t. o. m. $\frac{15}{11}$.
Blomsterlökar		reglerad import.
Gladiolus		reglerad import.
Rosenbuskar (förädlade)	60 öre » »	
Adiantum samt asparagus sprengeri och plumosus	50 öre pr kg.	4: 50 kr. pr kg.
Köksväxter:		
a) matlök	5 » » »	fr. o. m. $\frac{1}{3}$ t. o. m. $\frac{31}{5}$ och 20 öre pr kg. under annan tid.
b) gurkor	20 öre pr kg.	40 öre pr kg. fr. o. m. $\frac{15}{3}$ t. o. m. $\frac{31}{10}$.
c) tomater	15 » » »	45 » » » » » $\frac{1}{5}$ » » » $\frac{15}{12}$.

2) att vindruvstullen under tiden $\frac{1}{9}$ — $\frac{31}{1}$ sättes till 50 öre pr kg;

3) att importreglering för blomsterlökar genomföres i enlighet med trädgårdsutredningens förslag;

5) I: 345 av herr *Mannerskantz*, vari hemställts,

1) att i propositionen begärda anslag av 15,000 kronor till omförädling av fruktodlingar ej beviljas;

2) att i propositionen begärda anslag till musterier bör höjas med 15,000 kronor till 30,000 kronor;

3) att beträffande konsulentverksamheten, om riksdagen besluter, att sådan verksamhet skall igångsättas:

a) den i propositionen föreslagna odlingskonsulentbefattningen ej inrättas,

b) att i stället för under a) omnämnda inrättas en propagandakonsulentbefattning;

4) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt igångsättande av förutsättningslös utredning beträffande trädgårdsnäringens stödjande;

6) II: 492 av herr *Wallén m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 303 ville besluta:

att *dels* till bidrag för bildandet av ett centralt trädgårdsråd, under nionde huvudtiteln, för budgetåret 1938/1939 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor;

dels hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för genomförande av en importreglering beträffande frukt- och trädgårdsprodukter att träda i tillämpning så snart en riksorganisation på trädgårdsnäringens område i den omfattning Kungl. Maj:t föreslagit kommer till stånd;

dels ock hos Kungl. Maj:t anhålla om genomförande av importreglering beträffande blomsterlökar och liknande växtdelar i överensstämmelse med vad frukt- och trädgårdsutredningen härutinnan föreslagit, att träda i tillämpning den 1 januari 1939 eller den tidigare tidpunkt, som Kungl. Maj:t kan finna lämplig;

samt att samtidigt med denna importreglerings genomförande upphäva nu gällande tull å blomsterlökar;

7) II: 494 av herr andre vice talmannen *Magnusson m. fl.*, vari hemställts — såvitt nu är i fråga —

1) att i enlighet med trädgårdsutredningens förslag tullsatserna höjas till följande belopp:

	Grundtull	Tilläggstull
Andra levande rötter av blomsterväxter än liljekonvaljerötter	7 öre pr kg	13 öre pr kg
Orchidéer	15 kr. » »	15 kr. » »
Övriga till stat. 89 hörande blommor och blomdelar	oförändrat 5 kr. pr kg	5 » pr kg fr. o. m. $\frac{15}{3}$ t. o. m. $\frac{15}{11}$
Blomsterlökar		regl. import

4 Sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande Nr 2.

	Grundtull	Tilläggstull
Gladiolus		regl. import
Rosenbuskar (föräd- lade.....)	60 öre pr kg	
Adiantum samt aspa- ragus sprengeri och plumosus	oförändrat 50 öre pr kg	4.50 kr. pr kg
Köksväxter:		
a) matlök	5 » » »	fr. o. m. $\frac{1}{3}$ t. o. m. $\frac{31}{5}$ och 20 öre pr kg. under annan tid
b) gurkor	20 öre kr kg.	40 öre pr kg. fr. o. m. $\frac{15}{3}$ t. o. m. $\frac{31}{10}$
c) tomater.....	15 » » »	45 » » » » » » $\frac{1}{5}$ » » » $\frac{16}{12}$.

2) att vindruvstullen under tiden 1 september—31 januari sättes till 50 öre per kg;

3) att importreglering för blomsterlökar genomföres i enlighet med trädgårdsutredningens förslag;

4) att i propositionen begärda anslag av 15,000 kronor till omförädling av fruktodlingar ej beviljas;

5) att i propositionen begärda anslag till musterier bör höjas med 15,000 kronor till 30,000 kronor;

6) att beträffande konsulentverksamheten, om riksdagen beslutar, att sådan verksamhet skall igångsättas:

a) den i propositionen föreslagna odlingskonsulentbefattningen ej inrättas,

b) att i stället för under a) omnämnda inrättas en propagandakonsulentbefattning,

7) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt igångsättande av förutsättningslös utredning beträffande trädgårdsnäringsens stöd-
jande;

8) II: 495 av herr *Lundqvist m. fl.*, vari hemställts,

A) att riksdagen, med godkännande i övrigt av de åtgärder Kungl. Maj:t i proposition nr 303 föreslagit, måtte till propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringsens område anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kr.;

B) att riksdagen dessutom måtte besluta:

d e l s att under tullrubriken: »rötter, icke ätbara etc.» upptagna s. k. perenna växter (andra levande rötter av blomsterväxter än liljekonvaljerötter), ur stat. nr 87, skola beläggas med en grundtull av 7 kr. och en tilläggstull av 13 kr. för 100 kg,

d e l s att beträffande »friska, avskurna blommor» (stat. nr 89: 2) orchidéer skola beläggas med en grundtull av 1,500 kr. för 100 kg och en tilläggstull av samma storlek samt övriga till nämnda stat.-nr hänförliga blommor och blomdelar under tiden 1 mars—1 dec. beläggas med en tilläggstull av 500 kr. per 100 kg,

d e l s att tullen å rosenbuskar (ur stat. nr 95) skall höjas från 20 till 60 kr. per 100 kg,

d e l s att av till stat. nr 98 hänförliga kvistar och blad m. m. adiantum samt asparagus sprengeri och plumosus (s. k. snittgrönt) skola åsättas utöver nuvarande grundtull av 50 kr. en tilläggstull av 600 kr. för 100 kg,

d e l s att tullen å matlök (stat. nr 109, tulltaxenummer 53) bestämmas till 5 kr. för 100 kg under tiden 1 mars—31 maj samt till 20 kr. för 100 kg under övrig del av året,

d e l s att tilläggstullen å gurkor (stat. nr 112) för tiden 15 mars—31 oktober samt tullen å tomater (stat. nr 115) för tiden 1 maj—15 dec. skall höjas till 55, resp. 60 kr. för 100 kg,

d e l s slutligen att tullen på vindruvor skall höjas till 50 kr. för 100 kg och uttagas under tiden 1 juli—31 januari;

C) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

1. att bestämmelser måtte utfärdas rörande reglering för tiden fr. o. m. den 1 januari 1939 t. o. m. den 31 december 1941 av införseln till riket av växt-delar, som i gällande statistiska varuförteckning upptagas under nr 88, ävensom rotknölar av gladiolus;

2. att Kungl. Maj:t med hänsyn till den svenska trädgårdsodlingens be-tryckta läge ville med oavslätlig uppmärksamhet följa den ekonomiska ut-vecklingen inom denna näringsgren samt, så snart och i den mån anledning därtill kan uppstå, låta utan tidsutdräkt upptaga till förnyad utredning frågan om ytterligare åtgärder av olika slag för att skänka denna svenska odling erforderligt ökat skydd och större lönsamhet samt utan tidsutdräkt vidtaga de åtgärder, vartill denna utredning må kunna giva anledning.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisar ut-skottet till dessa.

Frukt- och trädgårdsutredningen.

Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t tillkallade chefen för jordbruks-departementet den 13 mars 1937 dåvarande t. f. expeditionschefen i finans-departementet, numera utrikesrådet *G. Engzell*, handelsträdgårdsmästaren *Eg. Eriksson* i Hässelby villastad, sekreteraren i Uppsala läns hushållningssällskap *H. Nystedt* och handelsträdgårdsmästaren *N. Bengtsson* i Kvarnby för att verk-ställa utredning och avgiva förslag rörande produktions- och avsättningsför-hållandena inom trädgårdsnäringsgrenen samt i fråga om behovet av särskilda åtgärder för åstadkommande av en önskvärd räntabilitet inom samma näring. Såsom ytterligare utredningsman tillkallades den 21 maj 1937 ombudsman-nen hos svenska lantarbetareförbundet *G. Sträng*.

Utredningsmännen, vilka antagit benämningen frukt- och trädgårdsutred-ningen, ha den 15 februari 1938 avgivit betänkande (stat. off. utr. 1938: 5).

Med utgångspunkt från de av frukt- och trädgårdsutredningen verkställda undersökningarna och efter att ha övervägt frågan om statens bistånd åt nä-

ringen (kap. 4) har utredningen i sitt betänkande framlagt ett flertal förslag till stödjande av densamma, främst genom finansiell hjälp. Således har föreslagits, bl. a.,

dels vissa åtgärder för främjande av standardiseringsverksamheten inom trädgårdsnäringen, för vilket ändamål beräknats ett årligt anslag å 5,500 kronor (kap. 5);

dels bistånd från statens sida för bildandet inom trädgårdsnäringen av en riksorganisation för handel med trädgårdsprodukter genom anvisande av ett organisationsbidrag å 50,000 kronor ävensom beviljande av en garanti för kapitalanskaffning intill 300,000 kronor, dels i samband med sistnämnda förslag viss ändring av bestämmelserna för erhållande av lån ur statens fruktodlingslånefond (kap. 6);

dels viss reglering av kringföringshandeln med frö, träd och buskar (kap. 7);

dels justering av tullarna å rotknölar av gladiolus, s. k. perenna växter, friska avskurna blommor, rosenbuskar, s. k. snittgrönt, matlök, gurkor och tomater (kap. 8);

dels reglering av blomsterlökimporten (kap. 8);

dels vissa särskilda åtgärder till fruktodlingens stödjande, däribland anvisande av ett årligt förslagsanslag å 15,000 kronor för fraktlindring vid transport av inhemsk frukt till Norrland, ett årligt reservationsanslag å 7,500 kronor under förslagsvis fem år för premiering av omförädling av fruktodlingar (omympning) samt ett reservationsanslag å 6,000 kronor för anskaffande av apparatur för s. k. musterier (kap. 10);

dels anvisande av ett reservationsanslag å 40,000 kronor för propaganda- och upplysningsverksamhet (kap. 11);

dels ock anvisande till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av ett årligt anslag å 6,500 kronor såsom bidrag för anställande av två konsulenter (kap. 12).

Slutligen har utredningen förordat eller framlagt formliga förslag till vissa andra åtgärder, vilka antingen först vid en senare tidpunkt eller i annat sammanhang böra upptagas till behandling eller ock äro av sådan beskaffenhet att riksdagens medverkan för deras genomförande ej erfordras. Av sistnämnda art är, bland andra, ett av utredningen framfört förslag till förhindrande av okontrollerad försäljning av trädgårdsprodukter direkt från järnvägsvagn.

Yttranden över utredningens betänkande ha efter remisser avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, traktatberedningen, kommerskollegium, generaltullstyrelsen i vad angår föreslagna tulländringar och importreglering, medicinalstyrelsen beträffande kap. 11, järnvägsstyrelsen såvitt angår kap. 7 och 10, fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret i fråga om den föreslagna lånegarantien, överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län beträffande kap. 6 och 7, övriga länsstyrelser utom länsstyrelsen i Jönköpings län samt statens centrala frökontrollanstalt i fråga om kap. 7, statens växtskyddsanstalt beträffande reglering av blomsterlökimporten, samtliga hushållningssällskaps förvaltningsutskott utom Väster-

norrlands läns, lantbruksakademien och Sveriges standardiseringskommission beträffande kap. 5, Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, Sveriges allmänna lantbrukssällskap, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Sveriges pomologiska förening, riksförbundet svensk frukt, Sveriges konditionerande trädgårdsmästares förbund, svenska trädskoleägareföreningen, skånska plantskoleförbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmanförbund, kooperativa förbundet och Sveriges fröhandlareförening, sistnämnda förening beträffande kap. 7. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden till kollegiet från handelskamrarna i Stockholm, Norrköping, Visby, Jönköping, Malmö, Göteborg, Karlstad, Örebro och Luleå ävensom från Sveriges kemiska industrikontor och svenska engrossistföreningen i frukt och grönsaker. Stockholms läns och stads samt Kristianstads läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott ha bifogat av sällskapen infordrade yttranden från vissa lokala organisationer, nämligen Stockholms läns och stads trädgårdsråd, Kristianstads läns fruktodlareförbunds arbetsutskott och andelsföreningen fruktcentralen i Kristianstad. I anledning av utredningens betänkande ha vidare skrifter inkommit från bl. a. Sveriges konservindustriförbund, styrelsen för Stockholms läns och stads trädgårdscentral, Mälardalens trädgårdsodlareförening och sydsvenska frukt aktiebolaget.

Propositionen m. m.

Behovet av stöd åt näringen.

Departementschefen har i fråga om stöd åt trädgårdsnäringen anfört följande:

»Framför allt med hänsyn till den stora betydelse, trädgårdsnäringen ur folkförsörjningssynpunkt måste anses äga, samt de ökade krav, som genom lantarbetstidslagen från statsmakternas sida kommit att ställas på densamma, finner jag i likhet med frukt- och trädgårdsutredningen angeläget, att näringen i den mån behov därav föreligger beredes stöd från statens sida. Såsom utredningen anfört bör ett sådant stöd inriktas på att tillförsäkra näringens utövare en skälig utkomst. Det är även av vikt att tillse, att de naturliga förutsättningar, som förefinnas för en inhemsk trädgårdsodling, tillvaratagas på det mest rationella sättet.

De av utredningen verkställda undersökningarna giva vid handen, att trädgårdsnäringen sedan något decennium tillbaka befinner sig i en stark utveckling. Såsom utredningen framhållit är detta i och för sig glädjande förhållande till väsentlig del att tillskriva en ökad användning inom folkhushållet av grönsaker, frukt och bär. Flera omständigheter synas tyda på att den omläggning av konsumtionsvanorna som sålunda ägt rum alltjämt fortgår.

Det synes mig uppenbart, att berörda utveckling av den inhemska odlingen icke skulle ha kommit till stånd, om näringen ansetts icke giva sina utövare en någorlunda tillfredsställande bärning. Frukt- och trädgårdsutred-

ningens undersökningar synas också bekräfta att odlingens lönsamhet tidigare varit relativt god. Särskilt i vissa landsdelar synes dock under senare år en försämring i detta hänseende ha inträtt, vilken i första hand gått ut över de många små företagen i branschen. Orsaken till denna försämring torde få sökas på flera områden. I likhet med utredningen anser jag att importens andel däri är mindre än man på många håll är benägen antaga. Det synes sannolikt att de svårigheter, varmed näringen för närvarande har att brottas, till betydande del äro en följd av den inbördes konkurrens emellan yrkesutövarna, som påtalats av utredningen och även omvitnats i ett flertal yttranden. I detta sammanhang torde böra bringas i erinran att på senare tid ett stort antal mer eller mindre industriellt betonade storodlingar växt fram, vilka genom god ekonomisk ställning och rationellare odlingsmetoder kunna erbjuda bättre villkor än småodlarna både i fråga om kvalitet och priser. Därtill kommer att enligt vad utredningen anfört många av de nya företagen ägnat sig åt yrket utan att äga den nödvändiga kompetensen eller de ekonomiska förutsättningarna härför.

Nu nämnda förhållanden böra enligt mitt förmenande tillmätas särskild vikt då det gäller att finna utvägar till åstadkommande av en förbättring av det nuvarande läget. Det föreligger stor fara för att stödåtgärder, som utformas utan behörig hänsyn till de skiftande förhållandena inom företag av olika storlek och med olika naturliga betingelser, skulle komma att leda till en ytterligare skärpning av den inbördes konkurrensen. Man måste taga med i beräkningen att möjligheterna till produktionsutvidgning på ifrågavarande område äro praktiskt taget obegränsade och att särskilt de större odlingarna på mycket kort tid kunna anpassas efter en verklig eller förmodad höjning av räntabiliteten. Då jag i det följande går att taga ställning till utredningens särskilda förslag komma berörda synpunkter att bli föremål för beaktande.»

Standardisering och kvalitetsmärkning.

Frukt- och trädgårdsutredningen har hemställt, att — under förutsättning att Sveriges standardiseringskommission övertog de uppgifter i avseende å standardiseringen av trädgårdsprodukter samt vidtog de utvidgningar och ändringar i kommissionens organisation m. m., som i betänkandet förutsattes — för budgetåret 1938/1939 måtte beviljas ett anslag av 5,500 kronor för standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringsens område.

Beträffande de *allmänna principer*, som enligt utredningen borde tillämpas vid standardiseringen genomförande hänvisas till propositionen (sid. 22—24).

Med avseende å *standardiseringsverksamhetens organisation* har utredningen föreslagit, att den centrala ledningen av standardiseringsarbetet skulle anförtros åt Sveriges standardiseringskommission. Vidkommande frågan huru verksamheten lämpligen borde inordnas under denna, har utredningen förordat att det förberedande arbetet med normers utarbetande och härför er-

forderliga undersökningar förlades till en särskild kommitté, vari samtliga de intressen, som berördes av standardiseringen, vore representerade. Standardiseringskommissionens uppgift i avseende å standardiseringen skulle i huvudsak bli att hava kontroll över att förslag till standard, innan de slutligen fastställdes, blivit så allsidigt som möjligt övervägda och sovrade. För beredande av utrymme åt trädgårdsodlingens intressen borde antalet ledamöter i kommissionen utökas. En ledamot borde utses av chefen för jordbruksdepartementet. Vidare borde lantbruksstyrelsen och trädgårdsnäringens standardiseringskommitté utse vardera en ledamot.

Vad angår frågan om *kostnaderna* för standardiseringsverksamheten har utredningen uttalat följande:

De arbetsuppgifter, som enligt det föregående skulle tillföras Sveriges standardiseringskommission, syntes, såvitt nu kunde bedömas, icke föranleda ökade utgifter för lokaler eller personal. Utredningen utginge därvid ifrån, att det tekniska arbete, för vars utförande utredningsmännen föreslog, att en särskild teknisk avdelning inom kommissionens kansli skulle inrättas, förlades till förut omfördälda kommitté. En sådan anordning syntes å andra sidan nödvändig att kommittén anställde en avlönad, i frågor rörande trädgårdsnäringen erfaren sekreterare eller verkställande ledamot. Ehuru denna befattning åtminstone till en början syntes kunna innehavas vid sidan av annan tjänst, borde arvodet för densamma ej sättas alltför lågt. Utredningen hade för sin del räknat med ett belopp av 2,500 kronor. Kommitténs kostnader för skrivhjälp, lokaler, telefon, trycksaker, skrivmaterialier och övriga expenser kunde uppskattas till likaledes 2,500 kronor. Lades härtill 500 kronor, utgörande kommitténs bidrag till standardiseringskommissionens löpande utgifter, vore man uppe i ett sammanlagt belopp av 5,500 kronor. Härtill komme kostnader för subkommittéer, marknadsundersökningar, sammanträden etc. Storleken av dessa kostnader kunde för närvarande ej exakt beräknas men syntes med all sannolikhet ej komma att understiga sistnämnda summa. I fråga om kostnadernas bestridande borde den principen gälla, att vederbörande organisationer tillskote hälften i form av penningbidrag, utfört arbete eller annan antaglig form, medan återstoden täcktes genom statsanslag.

Departementschefen har i denna fråga anfört följande:

»En planmässigt genomförd standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område torde få anses vara en viktig åtgärd för befrämjande av denna närings intressen i olika avseenden. I den under senare år allt oftare återkommande diskussionen om näringens möjligheter att i konkurrensen med utlandet hävda de svenska produkternas ställning på den inhemska marknaden har frågan härom alltmera trätt i förgrunden. Utredningens förslag om igångsättande av en med bidrag av statsmedel bedriven standardiseringsverksamhet å förevarande område finner jag mig därför böra förorda.

Vad angår sättet för standardiseringens genomförande kan jag ansluta mig till utredningens förslag. Jag tillstyrker sålunda att verksamheten inordnas under Sveriges standardiseringskommission, som icke haft något att erinra häremot. Med hänsyn till vikten av att trädgårdsodlingens intressen bliva tillräckligt representerade i kommissionen torde antalet ledamöter däri

få utökas med högst tre. Beträffande standardiseringsverksamhetens bedrivande i övrigt har jag ej något att erinra mot vad utredningen föreslagit. Kostnaden för den föreslagna utvidgningen av kommissionens arbete torde i överensstämmelse med förslaget böra för nästa budgetår beräknas till 11,000 kronor. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet förordar jag, att hälften av detta belopp eller 5,500 kronor tillägges det anslag, som redan under tionde huvudtiteln äskats såsom bidrag till standardiseringsverksamheten för budgetåret. Förslag härom kommer att framläggas av nämnde departementschef.»

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 306 framlagt det av departementschefen angivna förslaget.

Organisationsbidrag m. m.

Frukt- och trädgårdsutredningen har i sitt betänkande föreslagit bildande av en riksorganisation av trädgårdsodlare med huvudsakligt ändamål att försälja trädgårdsprodukter. Då uppbyggandet av nämnda organisation med all sannolikhet komme att draga avsevärt arbete och medföra åtskilliga kostnader samt trädgårdsnäringsens utövare i allmänhet icke besutte den ekonomiska bärkraft att de kunde antagas på kort tid tillskjuta erforderliga medel för målets vinnande, har utredningen ansett sig böra åt organisationen utverka statsmakternas stöd. Dyligt stöd borde enligt utredningen lämnas dels i form av ett icke alltför knappt tilltaget engångsanslag såsom bidrag till organisationsarbetet, förslagsvis 50,000 kronor, dels också i form av garanti för kapitalanskaffning. I sistnämnda hänseende har utredningen hemställt, att fullmäktige i riksgäldskontoret måtte bemyndigas att efter beslut av Kungl. Maj:t i mån av behov tillhandahålla av Kungl. Maj:t anvisad bankinrättning svenska statens obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 300,000 kronor att av bankinrättningen läggas som säkerhet för lån till riksorganisationen intill samma belopp.

Statens fruktodlingslånefond bildades efter beslut av 1934 års riksdag. Genom kungörelsen den 24 maj 1934 (nr 196) angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden förordnades att lån finge utlämnas för, bl. a., uppförande och iordningställande av förvaringslokaler för inom landet odlad frukt ävensom, i samband därmed, för anläggning, avseende fruktens tillgodogörande, såsom anläggning för fruktmosberedning eller safttillverkning. Enligt kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 595) om ändring i vissa delar av nämnda kungörelse kan lån numera utlämnas jämväl för uppförande och iordningställande av förvarings- och packningslokaler för inom landet odlad potatis. Lån för nu nämnda ändamål må beviljas icke blott enskild fruktodlare utan jämväl ekonomisk förening av fruktodlare eller potatisodlare.

Frukt- och trädgårdsutredningen har föreslagit, att berörda bestämmelser måtte ändras sålunda, att lån må utlämnas för uppförande och iordningställande av förvarings- och packningslokaler för inom landet odlade *träd-*

gårdsprodukter ävensom, i samband därmed, för anläggning, avseende tillgodogörande av sådana produkter.

Departementschefen har beträffande nämnda frågor andragit följande:

»I likhet med frukt- och trädgårdsutredningen finner jag det synnerligen angeläget, att åtgärder vidtagas till avhjälpan av de stora brister, som enligt vad den förebragta utredningen givit vid handen för närvarande vidlåda distributionen av trädgårdsprodukter. En förbättring av förhållandena på förevarande område framstår såsom särskilt trängande, då åtgärder i prisstödande syfte icke torde kunna med framgång genomföras, så länge odlarna icke förmå komma till rätta med den pristryckande konkurrens, som enligt samstämmiga uttalanden i utredningens betänkande och däröver avgivna yttranden förekommer såväl mellan olika odlingsområden som mellan odlare inom samma trakt. Rättelse i nämnda hänseende torde å andra sidan icke kunna vinnas på annan väg än genom en vidgad ekonomisk samverkan mellan odlarna själva. Utredningens förslag om bildande av producentsammanslutningar för försäljning av odlarnas produkter anser jag därför värt allt beaktande. Utan att taga ställning till förslaget detaljer, vilka det torde böra ankomma på producenterna att utforma, finner jag det otvivelaktigt att detsamma utgör ett steg i rätt riktning. Enligt vad jag erfarit föreligger också bland näringsens representanter stort intresse för dess realiserande. Jag torde således få nämna, att vissa organisationer inom näringen tillsatt en särskild kommitté, kallad trädgårdsodlingens samarbetsdelegation, vilken har i uppdrag att närmare undersöka förutsättningarna för bildandet av en ekonomisk riksorganisation av trädgårdsodlare samt att i anslutning därtill verka för bildande av lokala organisationer med huvudsakligt ändamål att på förmånligaste sätt avyttra medlemmarnas produkter. Med hänsyn till frågans stora vikt för näringen i dess helhet finner jag det fullt befogat, att staten i likhet med vad som skett på andra områden av näringslivet bidrager till kostnaderna för denna och liknande verksamhet. På grund härav och då det synes angeläget att strävandena i förevarande syfte snarast möjligt leda till resultat förordar jag, att ett reservationsanslag av 75,000 kronor för budgetåret 1938/1939 ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för främjande av organisationsarbetet på trädgårdsnäringens område. Utredningen har föreslagit, att staten, därest en ekonomisk riksorganisation kommer till stånd, intill ett visst begränsat belopp skulle ställa garanti för upplåning av erforderligt kapital åt en blivande riksorganisation. Mot detta förslag ha erinringar riktats från statskontoret, som ansett att erforderliga medel borde anvisas under fonden för låneunderstöd. Då emellertid föreningens kreditbehov närmast torde avse rörelsekapital under en organisationstid och kredit kan antagas bli va erforderlig i växlande omfattning under året, synes organisationen bäst beaktad med att erhålla en kredit i räkning. De sakkunnigas förslag bereder möjligheter till ordnande av en sådan kredit, som däremot ej kan givas direkt av en statlig institution. I detta speciella läge finner jag mig, efter samråd med chefen för finansdepartementet, böra med hänsyn till de svårigheter, vari näringen för närvarande befinner sig, tillstyrka utredningens förslag jämväl i förevarande del. Efter att hava samrått med representanter för nä-

ringen rörande storleken av nämnda kapitalbehov finner jag mig böra föreslå att garantien må omfatta ett kreditbelopp av högst 500,000 kronor. Som villkor för garantiens beviljande synes böra gälla att organisationens stadgar och grunderna för dess verksamhet utformas så, att organisationen inom en ej alltför avlägsen framtid kan undvara statens stöd. I likhet med fullmäktige i riksbanken är jag av den uppfattningen att till riksorganisationen anslutna lokalföreningar ej böra få begagna sig av garantien på annat sätt än genom att lån upptages hos riksorganisationen. Beträffande formen för lånegarantien ansluter jag mig till utredningens av fullmäktige i riksgäldskontoret och riksbanken biträdda förslag att denna bör lämnas genom deposition av statsobligationer såsom säkerhet för organisationens förbindelser. Ifrågasvarande deposition bör ske i riksbanken. Fullmäktige i riksgäldskontoret torde således böra erhålla bemyndigande att efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahålla en blivande riksorganisation av trädgårdsodlare med huvudsakligt ändamål att försälja trädgårdsprodukter svenska statens obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av högst 500,000 kronor för att av organisationen deponeras i riksbanken såsom säkerhet för lån intill samma belopp i kreditinrättning som Kungl. Maj:t anvisar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de föreskrifter och villkor i övrigt, vilka kunna anses erforderliga för beviljande av organisationsbidrag eller garanti för kapitalanskaffning. Vad utredningen samt nyssnämnda fullmäktige anfört i sådant hänseende har icke givit mig anledning till någon erinran.

Det av utredningen framlagda förslaget om ändrade bestämmelser för lån från statens fruktodlingslånefond anser jag mig böra tillstyrka. Därest riksdagen ej uttalar sig däremot, torde således lån ur fonden få utlämnas för uppförande och iordningställande av förvarings- och packningslokaler för inom landet odlade trädgårdsprodukter ävensom, i samband därmed, för anläggning, avseende tillgodogörande av sådana produkter.»

Kringföringshandeln med trädgårdsprodukter m. m.

Jämlikt § 11 tredje stycket förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet är envar medgivet att utan anmälan eller särskilt tillstånd till salu kringföra livsfrödnheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster av inhemsk husslöjd. Med jordbruksprodukter avses i detta sammanhang jämväl trädgårdsprodukter.

Frukt- och trädgårdsutredningen har beträffande kringföringshandeln med trädgårdsprodukter hemställt om sådan ändring av näringsfrihetsförordningen att frö, träd och buskar undantagas från de produkter, som enligt nyssnämnda författningsrum må fritt kringföras.

Departementschefen har yttrat följande:

»Av den lämnade redogörelsen framgår, att allvarliga olägenheter vållas av kringföringshandeln med frö, träd och buskar samt att denna handel i hög grad motverkar de strävanden, som på senare tid i vidgad omfattning gjorts att höja kvaliteten på varor, som saluhållas. Med hänsyn till frågans stora betydelse för produktionen lär det vara synnerligen angeläget att i gör-

ligaste mån söka bot för de rådande missförhållandena. Jag delar frukt- och trädgårdsutredningens, av flertalet hörda myndigheter och sammanslutningar biträdda uppfattning, att en förbättring skulle kunna ernås genom reglering av kringföring till avsalu utom hemorten av varorna i fråga i överensstämmelse med gällande bestämmelser för gårdfarihandel. En sådan reglering utesluter icke att framdeles, om så skulle befinnas erforderligt och lämpligt, ytterligare åtgärder vidtagas. Huruvida härvid de av lantbruksstyrelsen uppdragna riktlinjerna böra följas eller andra anordningar böra genomföras, torde icke vara nödvändigt att nu taga ställning till.

Jag tillstyrker alltså utredningens förslag om sådan ändring av näringsfrihetsförordningen, att frö, träd och buskar undantagas från de produkter, som enligt § 11 tredje stycket samma förordning må fritt kringföras. Åtgärd för genomförande av denna ändring ankommer på chefen för handelsdepartementet, som torde anmäla förslag till författning i ämnet.»

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 306 framlagt det författningsförslag i ämnet, som departementschefen omförmält.

Tullar.

Frukt- och trädgårdsutredningen har framlagt förslag om de ändringar i tulltaxan, som framgå av följande tablå.

Stat. nr	Varuslag	Nu gällande tull ¹		Utredningen ¹	
		grundtull	T-tull	grundtull	T-tull
nr 87	Andra levande rötter av blomsterväxter än liljekonvaljrötter	fria		7: —	13: —
nr 87	Rotknölar av gladiolus (hänföras till st. nr 88)	fria		50: —	
nr 88	Blomsterlökar; ävensom lökliknandestammar och rotnölar, ej s. n.; av blomsterväxter (rotnölar av gladiolus härunder inbegripna)	50: —		Importreglering under 3 år	
	Blommor och blomdelar, naturliga, avskurna, ej s. n.				
ur 89: 2	friska, utom orchidéer .	500: —		500: —	$\left\{ \begin{array}{l} 15/3 - 15/11 \\ 500: — \end{array} \right.$
ur 89: 2	orchidéer	500: —		1,500: —	1,500: —
ur 95	Förädlade rosenbuskar . . .	7: —	13: —	60: —	
ur 98	Adiantum, asparagus sprengeri och plumosus (snittgrönt)	50: —		50: —	450: —

¹ Kr. pr 100 kg.

Stat. nr	V a r u s l a g	Nu gällande tull ¹		Utredningen ¹	
		grundtull	T-tull	grundtull	T-tull
109: 1	Lök. under tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{5}$...	5:—	Ändr. lyd. av 109: 1 under ti- den $\frac{1}{3}$ — $\frac{31}{5}$)		
109: 2	under annan tid	20:—			
112	Gurkor	20:—	$\frac{15}{3}$ — $\frac{30}{9}$ 30:—	20:—	$\frac{15}{3}$ — $\frac{31}{10}$ 40:—
115	Tomater	15:—	$\frac{1}{5}$ — $\frac{30}{11}$ 35:—	15:—	$\frac{1}{5}$ — $\frac{15}{12}$ 45:—

¹ Kr. pr 100 kg.

Departementschefen har i denna del anfört följande:

»Med hänsyn till vad som i olika hänseenden framkommit vid de av frukt- och trädgårdsutredningen verkställda undersökningarna rörande produktions- och avsättningsförhållandena inom trädgårdsnäringen torde det vara tveksamt, huruvida en förstärkning av tullskyddet i nuvarande läge skulle tjäna syftet att åstadkomma en förbättrad lönsamhet för näringen i dess helhet. De snart sagt obegränsade naturliga utvecklingsmöjligheterna, den jämförelsevis stora snabbhet, varmed trädgårdsodlingen kan anpassas efter ett ökat tullskydd, samt lättheten att etablera sig som självständig företagare inom yrket måste i och för sig anses ägnade att inge dylikt tvivel. Det bör i detta sammanhang uppmärksammas, att utredningen såsom en väsentlig anledning till uppkomna svårigheter inom näringen framhållit en stegrad inbördes konkurrens mellan odlarna, vilken i första hand gått ut över de mindre företagarna. Ett ökat tullskydd skulle tydligen under nuvarande förhållanden icke åstadkomma någon förändring i detta avseende. Beträffande flera av de produkter, för vilka en höjning av tullskyddet föreslagits, har utredningen därjämte ansett sig kunna konstatera, att överproduktion föreligger. Av betydande vikt för frågans rätta bedömande äro även de olikartade produktionsbetingelser, under vilka trädgårdsodlingen inom olika delar av vårt land bedrivs. Vad utredningen anfört med avseende härå anser jag mig böra understryka. Det torde vara klart, att de stora skilligheter i fråga om jordmån och klimat, som förefinnas särskilt mellan södra och mellersta Sverige, måste göra det vanskligt att utan effektiva anstalter av organisatorisk art tillgripa tullåtgärder såsom medel för ernående av en ökad räntabilitet. För att dylika åtgärder skola få avsedd verkan synes det bland annat nödvändigt att den ohämmade och i vissa fall osunda konkurrens, som enligt vad förut anförts råder mellan större och mindre odlare samt mellan odlare inom skilda landsdelar, i möj-

ligaste mån bringas att upphöra. Det är min förhoppning att den tilltänkta riksorganisationen skall leda till resultat i nämnda hänseende. I avvaktan härå synes med frågan om ett förstärkt tullskydd för näringen böra anstå. Härför tala även handelspolitiska skäl.»

I motionerna I: 342 och II: 492 har yrkats bifall till frukt- och trädgårdsutredningens tullförslag.

Motionen I: 495 avser bifall till frukt- och trädgårdsutredningens tullförslag med vissa utvidgningar.

Reglering av blomsterlökimporten.

Frukt- och trädgårdsutredningen har hemställt att åtgärder måtte vidtagas för reglering för tiden från och med den 1 januari 1939 till och med den 31 december 1941 av införseln till riket av växtdelar, som i gällande statistiska varuförteckning upptagas under nr 88 (lökar av tulpaner, hyacinter och narcisser samt liknande stam- och rotknölar av åtskilliga blomsterväxter, av vilka de viktigaste syntes vara begonia, liljor, gloxinia, montbretia, iris och crocus), ävensom rotknölar av gladiolus. Beträffande regleringens handhavande har utredningen föreslagit, att det skulle ankomma på lantbruksstyrelsen att meddela tillstånd till införsel. Införsel utan dylikt tillstånd skulle förbjudas. För att undvika onödig irritation skulle dock postförsändelser undantagas från förbudet. Meddelade importtillstånd skulle avse kalenderår. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser för regleringens handhavande.

I fråga om de allmänna principer som borde tillämpas vid importregleringen har utredningen anfört följande.

Såsom huvudregel borde uppställas, att regleringen skulle ske i enlighet med dess syfte att åstadkomma en skälig prisbildning å lökblommor. Begränsning av importen syntes lämpligen böra äga rum i relation till 1937 års importkvantitet i kg. räknad. Med utgångspunkt från att 1937 års import något överstege det verkliga behovet av halvfabrikat och att en importbegränsning i första hand borde drabba de större odlarna syntes i övrigt följande regler böra följas vid tillståndsgivningen. Den som år 1937 infört högst 1,000 kg. eller yrkesmässigt dreve handel med växtdelar som omfattades av regleringen finge ej förvägras att under regleringsåret införa lika mycket som år 1937. Importör som sistnämnda år infört mer än 1,000 kg. finge ej förvägras att av 1937 års importkvantitet införa 1,000 kg. jämte 90 % av den del som överstege 1,000 men ej 5,000 kg., 80 % av den del som överstege 5,000 men ej 10,000 kg. samt 75 % av den del som överstege 10,000 kg. Om och i vad mån licenser borde utfärdas å högre kvantiteter än de förut nämnda borde avgöras med hänsynstagande till lokala förhållanden och omständigheterna i varje särskilt fall. Därvid borde bl. a. tagas i beaktande avsättningsmöjligheterna för lökblommor å de lokala marknaderna samt arten och storleken av sökandens rörelse. Odlare som år 1937 importerat över 4,000 kg. borde

endast i enstaka undantagsfall medgivas större kontingent än den förut angivna. Nya företagare (odlare) borde som regel tillåtas att införa den kvantitet, som normalt kunde anses svara mot omfattningen av deras rörelse, där denna kvantitet ej överstege 500 kg. I vilken utsträckning licenser eljest borde utlämnas till nytillkommande importörer borde bero på omständigheterna i det särskilda fallet.

Departementschefen har yttrat följande:

»Såsom jag förut anfört har frågan om en statlig reglering av blomsterlökimporten tidigare avvisats av 1934 års riksdag. Som skäl härför åberopades bl. a., att de rådande missförhållandena på lökdrivningens område syntes kunna på ett mera smidigt sätt avhjälpas genom åtgärder från odlarnas egen sida än genom statligt ingripande. Det förslag till statlig importreglering, som av utredningen framlagts, synes bestyrka riktigheten av detta uttalande. Utredningen har vitsordat, att ett genomförande av förslaget i praktiken komme att medföra stora svårigheter, av vilka en del vore av sådan art att de näppeligen kunde helt överbryggas. I annat sammanhang har utredningen framhållit, att förevarande spörsmål till väsentlig del vore av organisatorisk art; enligt utredningens förmenande skulle en förbättring av det nuvarande tillståndet kunna uppnås därigenom att blomsterlökimporten, vilken nu i största utsträckning sker genom odlarna själva, centraliserades till en odlarnas egen inköpsorganisation. Det förefaller med hänsyn härtill som om ett försök i den av 1934 års riksdag angivna riktningen borde göras innan ett statligt ingripande sker. Såvitt jag har mig bekant har något dylikt försök icke gjorts under de sista åren. Utredningen har visserligen anfört att den efter ett flertal överläggningar med representanter för näringen kommit till den uppfattningen att förutsättningar icke funnes för en tillfredsställande lösning av frågan på frivillighetens väg. Genom odlarnas sammanslutande i den föreslagna riksorganisationen torde emellertid dylika förutsättningar kunna skapas. Det bör ligga i odlarnas eget intresse att i största möjliga utsträckning ansluta sig till denna organisation. Därest så sker, torde frågan komma i ett betydligt gynnsammare läge. Med hänsyn till det anförda anser jag mig icke böra för närvarande biträda utredningens förslag om en statlig reglering av blomsterlökimporten. Skulle det visa sig att odlarna icke kunna genom egna åtgärder komma till rätta med de rådande missförhållandena, torde spörsmålet om statens medverkan härtill få upptagas till förnyat övervägande.»

I *motionerna I: 342 och II: 492, I: 344 och II: 494 samt II: 495* har gjorts framställning om införande av reglering av importen av blomsterlökar i enlighet med frukt- och trädgårdsutredningens förslag.

Motionerna I: 342 och II: 492 avse härjämte borttagande av nu å blomsterlökar utgående tull om 50 öre för kilogram.

Särskilda åtgärder till fruktodlingens stödjande.

Bidrag till fraktlindring vid transport av inhemsk frukt till Norrland.

Till främjande av en ökad avsättning och konsumtion av inhemsk frukt i Norrland har *frukt- och trädgårdsutredningen* föreslagit, att bidrag av statsmedel skulle utgå vid transport å järnväg av äpplen och päron, som odlats inom landet. Bidragen borde begränsas till sändningar om minst 2,500 kg verklig vikt, d. v. s. vagnslasttransporter, och bestämmas till skillnaden mellan å ena sidan en frakt beräknad för sändningens verkliga vikt efter statens järnvägars taxa för hela transportavståndet samt å andra sidan den frakt som enligt samma taxa skulle för motsvarande sändning erläggas för ett transportavstånd av 750 kilometer. Huru bidragen i dylikt fall skulle komma att inverka vid transporter mellan olika orter framgår av en tabell å sid. 199 i utredningens betänkande. Som exempel kan nämnas, att vid transport från fruktdistriktet i södra Sverige (Skåne, Urshult) till Kiruna bidrag skulle utgå med 5 $\frac{1}{2}$ à 6 öre för kilogram, då sändningen omfattade minst 2.5 ton, cirka 3 $\frac{1}{2}$ öre för kilogram, då sändningens hela vikt uppginge till minst 5 ton, samt cirka 2 öre per kilogram, då vikten uppginge till minst 10 ton. För sändningar från Stockholm till Kiruna komme motsvarande bidrag att utgöra 3.35, 1.99 och 1.12 öre. Såsom villkor för åtnjutande av bidrag skulle gälla, att avsändaren vid fraktsedeln fogade en skriftlig försäkran att frukten odlats inom landet ävensom efter anmodan styrkte riktigheten härav. Utredningen har vidare föreslagit att, sedan standardregler för äpplen och päron fastställts, föreskrift skulle meddelas därom att bidragen endast skulle avse frukt som sorterats och förpackats enligt de fastställda reglerna. Utbetalande av bidrag har föreslagits skola ske medelst avdrag vid fraktens betalande å vederbörande järnvägsstation. I samtliga nu nämnda hänseenden skulle det ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser.

Enligt av utredningen verkställda beräkningar skulle för beviljande av fraktbidrag för inhemsk frukt i enlighet med nyss angivna huvudgrunder och under förutsättning att anordningen komme att medföra en ökning av frukttransporterna till Norrland med cirka 25 % erfordras ett årligt anslag av statsmedel av omkring 15,000 kronor. Utredningen har därför hemställt om anvisande för budgetåret 1938/1939 av ett förslagsanslag för ändamålet av 15,000 kronor.

I denna fråga har *departementschefen* anført följande:

»I likhet med utredningen finner jag det ur näringsfysiologiska synpunkter synnerligen önskvärt, att åtgärder vidtagas för ernående av en ökad konsumtion av frukt i Norrland. Utredningens förevarande förslag om fraktbidrag vid transport av inhemsk frukt till nämnda landsdel synes mig i stort sett ägnat att tillgodose detta önskemål. Såsom utredningen framhållit torde ett genomförande av förslaget därjämte komma att ha en fördelaktig inverkan på avsättningsförhållandena för den svenska frukten. Med hänsyn till önsk-

värdeheten att nå påvisbara resultat i nämnda hänseenden böra, enligt min mening, fraktkostnaderna utgå med något högre belopp än vad utredningen förordar. Jag vill därför föreslå, att kostnaderna bestämmas till skillnaden mellan å ena sidan en frakt beräknad för sändningens verkliga vikt efter statens järnvägars taxa för hela transportavståndet samt å andra sidan den frakt som enligt samma taxa skulle för motsvarande sändning erläggas för ett transportavstånd av 600 kilometer. Som exempel på hur anordningen i dylikt fall kommer att inverka vid transporter mellan olika orter kan nämnas, att för sändningar från fruktdistriktet i södra Sverige (Skåne, Urshult) till Kiruna bidrag skulle utgå med 6 à 7 öre för kilogram, då sändningens verkliga vikt uppgår till minst 2.5 ton, cirka 4 öre, då vikten uppgår till minst 5 ton, och något mer än 2 öre, då vikten uppgår till minst 10 ton. För sändningar från Stockholm till Kiruna skulle motsvarande bidragsbelopp komma att utgöra 4.16, 2.47 och 1.39 öre. I anslutning till berörda ändring torde det av utredningen för ändamålet beräknade anslaget böra ökas till 25,000 kronor. Jag förordar alltså, att sistnämnda belopp för budgetåret 1938/1939 anvisas såsom förslagsanslag till fraktkostning vid transport av inhemsk frukt till Norrland.»

Omförädling av fruktodlingar.

Frukt- och trädgårdsutredningen har vidare föreslagit, att för nästa budgetår 7,500 kronor skulle anvisas för befrämjande av omförädling av vissa fruktodlingar.

Utredningens förslag i förevarande del innebär i korthet att premier å lägst 50 och högst 100 kronor skulle tilldelas trädskötare, vilka genom sitt arbete särskilt främjat en efter marknadens krav anpassad omförädling av trädbeståndet i mindre och medelstora fruktodlingar för avsalu. Premieringsverksamheten skulle handhavas av hushållningssällskapen och premierna utdelas efter förslag av vederbörande trädgårdskonsulent eller länsträdgårdsmästare. Vid premieringen borde avseende fästas icke blott vid det kvantitativa resultatet av trädskötarnas arbete utan även — och icke minst — vid den omsorg som nedlagts i fråga om ympningen och ymparnas skötsel. Utredningen har vidare förutsatt, att premieringen skulle kombineras med en av hushållningssällskapen enkannerligen dess trädgårdstjänstemän bedriven instruktions- och upplysningsverksamhet. Sistnämnda verksamhet borde i första hand gå ut på att giva trädskötarna och fruktodlingarna vägledning i fråga om valet av lämpliga sorter.

Departementschefen har i denna del andragit följande:

»Jag delar utredningens uppfattning, att en omympning av äldre fruktträdbestånd i syfte att nedbringa antalet i handeln förekommande sorter skulle fördelaktigt påverka marknadsförhållandena för den svenska frukten och därmed även bidraga till att fruktodlingarna erhöles ett bättre ekonomiskt utbyte av sina odlingar. Det synes mig uppenbart, att den sortförbistring

som nu förefinnes måste försvåra handeln med inhemsk frukt. Understrykas må också, att tillförseln av ur handelssynpunkt mindervärdig frukt menligt inverkar jämväl på avsättningen av frukt från välskötta yrkesmässiga fruktträdgårdar. Med hänsyn härtill finner jag det önskvärt att statsmakterna lämna sin medverkan till ett påskyndande av den omförädlingsverksamhet, som enligt vad utredningen anfört för närvarande pågår, ehuru i alltför långsam takt. I princip har jag intet att erinra emot att detta sker genom utdelande av premier till trädskötare, som på förevarande område nedlagt ett förtjänstfullt arbete. Jag anser det emellertid välbetänkt att det anslag, som statsmakterna må komma att för ändamålet bevilja, icke bindes vid den av utredningen föreslagna premieringsverksamheten. Anslaget torde således få användas till understödjande även av andra åtgärder, vilka kunna befinnas ägnade att främja premieringens syfte, d. v. s. en rationalisering av produktionen i mindre och medelstora fruktodlingar för avsalu. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att bidragsverksamheten i mån av behov må omfatta jämväl första och andra fruktodlingszonerna. En utsträckning av verksamheten på sätt nyss förordats synes föranleda en höjning av det av utredningen äskade anslaget till 15,000 kronor. Jag tillstyrker alltså, att för främjande av omförädling av fruktodlingar m. m. för budgetåret 1938/1939 anvisas ett reservationsanslag å sistnämnda belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser beträffande anslagets användning och fördelning.»

I *motionerna I: 345 och II: 494* har yrkats avslag å förevarande förslag.

Anslag för anskaffande av apparatur till musterier.

Frukt- och trädgårdsutredningen har i kapitel 10 av betänkandet undersökt och behandlat olika möjligheter att tillgodogöra frukt som av olika anledningar icke kan finna avsättning för direkt konsumtion. Utredningen har därvid funnit det synnerligen önskvärt, att frukt i största möjliga utsträckning komme till användning för tillverkning av alkoholfria drycker. Till befrämjande härav har utredningen föreslagit att för anskaffande av apparatur för musterier måtte för budgetåret 1938/1939 anvisas ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Departementschefen har härom anfört följande:

»Enligt min mening utgör frukt- och trädgårdsutredningens förevarande förslag ett betydelsefullt bidrag till lösandet av den för fruktodlingen synnerligen viktiga men också mycket bekymmersamma frågan om ett rationellt tillgodogörande av sådan frukt som icke kan finna avsättning för direkt konsumtion. Jag anser mig därför böra tillstyrka att anslag anvisas för ändamålet. Vad angår den i vissa yttranden behandlade frågan, huruvida bidrag i första hand bör utgå till ett begränsat antal centrala väl utrustade musterier eller till ett flertal mindre, lokala sådana, synes det mig som om utredningen härvidlag beträtt en lämplig medelväg. Jag finner det näm-

ligen välbetänkt att strävandena i främsta rummet inriktas på att få till stånd mindre mönstermusterier, avsedda för tillverkning av råsaft och eventuellt andra produkter av frukt för odlarnas eget behov. Därest försöken slå väl ut, torde frågan om en utsträckning av bidragsverksamheten till inrättande av lokala musterier eller större sådana för tillverkning av frukt-drycker för avsalu få tagas under övervägande. Med hänsyn till det intresse som av yttrandena att döma föreligger för förslagets realiserande anser jag mig böra tillstyrka en höjning av det av utredningen beräknade anslaget till 15,000 kronor. Jag förordar alltså, att ett reservationsanslag å samma belopp för budgetåret 1938/1939 anvisas till bidrag för anskaffande av apparatur till musterier. Närmare bestämmelser och villkor för åtnjutande av bidrag från detta anslag torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.»

Motionerna I: 345 och II: 494 avse en höjning av förevarande anslag till 30,000 kronor.

I motionerna I: 341 och II: 493 har begärts utredning för vinnande av ökad avsättning av de för fabrikationsändamål avsedda svenska frukt- och bärkvantiteterna.

Anslag till propaganda och upplysningsverksamhet.

Frukt- och trädgårdsutredningen har föreslagit, att ett allmänt anslag å 40,000 kronor skulle anvisas för propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringsens område. Det har förutsatts att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att fördela detta anslag samt utfärda erforderliga föreskrifter beträffande dess användning. I samband med motivering av förslaget har utredningen uppdragit vissa riktlinjer för verksamheten i fråga.

Departementschefen har yttrat följande:

»Särskilt med hänsyn till önskvärdheten ur näringsfysiologiska synpunkter av en ökad konsumtion av frukt och grönsaker samt den betydelse en sådan ökning måste ha för avsättningen av svenska trädgårdsprodukter anser jag mig böra tillstyrka frukt- och trädgårdsutredningens förslag om anvisande av ett allmänt anslag å 40,000 kronor för propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringsens område. Anslaget torde huvudsakligen böra användas för en på längre sikt byggd upplysning rörande det stora näringsvärdet, vissa trädgårdsalster äga, samt för propaganda för en ökad användning i kosthållet av sådana alster. Såsom utredningen anfört torde viss del av anslaget även få tagas i anspråk för annan liknande verksamhet, främst då för att i samband med standardiseringen på förevarande område bibringa allmänheten kännedom om innebörden av fastställda standardbeteckningar samt om fördelen att vid inköp välja med sådana beteckningar försedda varor. I likhet med utredningen finner jag det lämpligt att omfördelade propaganda- och upplysningsverksamhet omhänderhaves av näringsens egna organisationer under överinseende av lantbruksstyrelsen. Jag förutsätter därvid att, i vad livsmedelspropaganda angår, samarbete inledes

med medicinalstyrelsen och institutet för folkhälsan. Önskvärt är därjämte, att vid verksamhetens bedrivande intimt samarbete sker mellan de olika, ideella såväl som ekonomiska, näringsorganisationerna. Jag finner det ur denna synpunkt angeläget, att de försök, som vid olika tillfällen gjorts att få till stånd ett s. k. centralt trädgårdsråd, i vilket representanter för näringens olika intressegrupper skulle vara samlade, snarast måtte leda till resultat. En dylik sammanslutning bör enligt min mening ha flera viktiga uppgifter att fylla.

Med hänvisning till det anförda förordar jag, att ett reservationsanslag å nyssnämnda belopp, 40,000 kronor, för budgetåret 1938/1939 anvisas för propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringens område.»

I *motionerna I: 343 och II: 492* har hemställts om ett anslag av 5,000 kronor till bildande av ett centralt trädgårdsråd.

Motionen II: 495 avser höjning av det för propaganda- och upplysningsverksamhet föreslagna anslaget till 60,000 kronor.

Anslag till konsulentverksamhet.

I en till frukt- och trädgårdsutredningen ställd skrift har Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund hemställt att utredningen ville tillstyrka ett anslag å 8,000 kronor för anställande hos förbundet av en odlingskonsulent och en teknisk konsulent. Förbundet har därvid utgått från att vardera av de båda konsulenterna skulle erhålla ett arvode av 8,000 kronor årligen samt meddelat, att förbundet beslutat att för genomförande av planen ställa ett lika stort belopp till förfogande och i erforderlig utsträckning tillhandahålla kontorslokaler och arbetsmateriel.

Utredningen har funnit sig böra förorda att staten lämnade sitt stöd till förslaget förverkligande. Hinder syntes utredningen ej böra ligga i den omständigheten, att förslaget avsåge anställande av konsulenterna hos enskild sammanslutning, om blott vid lämnande av statens stöd föreskrevs sådana villkor, att förmånen ej bleve förbehållen endast medlem i sammanslutningen utan jämväl tillkomme envar utomstående odlare. Emellertid syntes statens bidrag till konsulentverksamheten böra begränsas till 6,500 kronor för år.

I denna del har *departementschefen* anført följande:

»I likhet med utredningen finner jag det betydelsefullt, att trädgårdsnäringens yrkesmän beredas möjlighet att utan alltför stora kostnader erhålla tillgång till den särskilda sakkunskap, som de av frukt- och trädgårdsutredningen ifrågasatta rikskonsulenterna skulle representera. Jag anser det dock kunna ifrågasättas, huruvida icke spörsmålet om beviljande av statsbidrag för anställande av konsulenter hos en enskild näringsorganisation borde upptagas i samband med den utredning, som är avsedd att verkställas rörande den lokala, till hushållningssällskapen nu anknutna konsulentverksamheten på bl. a. trädgårdsnäringens område. Sagda utredning torde

nämligen även böra avse frågan om ett eventuellt överflyttande av sistnämnda verksamhet från hushållningssällskapen till de olika näringsorganisationerna. Då emellertid de av frukt- och trädgårdsutredningen förordade konsulentbefattningarna, därest vid en senare tidpunkt så skulle befinnas lämpligt, utan större svårighet torde kunna inordnas i en blivande plan över konsulentverksamheten i dess helhet på trädgårdsodlingens område samt inrättandet redan nu av nämnda befattningar synes vara av behovet påkallat, anser jag mig böra biträda utredningens förslag härutinnan. De arvoden, som föreslagits skola utgå till konsulenterna i fråga, finner jag väl avvägda. Likaså finner jag det lämpligt, att statens bidrag till kostnaderna bestämmas till hälften av arvodenas belopp eller tillhoppa 6,500 kronor. Beträffande de villkor, som föreslagits skola gälla för åtnjutande av detta bidrag, har jag intet att erinra. Jag tillstyrker alltså, att såsom bidrag för anställande hos Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av två konsulenter för budgetåret 1938/1939 anvisas ett anslag av 6,500 kronor.»

I *motionerna I: 345 och II: 494* hemställes, att den föreslagna odlingskonsulenten utbytes mot en propagandakonsulent.

Till utskottet ha inkommit framställningar från föreningen Göteborgs fruktimportörer och Stockholms läns och stads trädgårdsråd.

Utskottets yttrande.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att de ekonomiska förhållandena inom trädgårdsyrket under senare år försämrats och att särskilt de mindre företagens ställning måste anses brydsam. Med hänsyn till det stora antal samhällsmedlemmar, som för närvarande finna sitt uppehälle inom näringen, samt den stora betydelse denna numera äger för folkförsörjningen finner utskottet det angeläget att åtgärder vidtagas till näringens stödjande. I likhet med departementschefen anser utskottet, att en förbättring av näringens läge i främsta rummet är beroende på åtgärder för befrämjande av trädgårdsprodukternas marknadsförande och för ett rationellt ordnande av avsättningsförhållandena. Ett avhjäljande av de förefintliga bristerna i dessa avseenden torde vara en av de viktigaste förutsättningarna för att åtgärder av annat slag skola medföra bestående nytta. Utskottet är av den åsikten, att det i första hand bör ankomma på odlarna själva att söka vinna rättelse härutinnan. Huvudsyftet med de i propositionen framlagda förslagen torde också vara att lämna stöd för sådan självhjälp.

Med utgångspunkt från dessa allmänna synpunkter på frågan finner sig utskottet böra förorda förslagen om *bidrag till befrämjande av standardiseringen och organisationsarbetet* på trädgårdsnäringens område. Med hänsyn till de svårigheter, vari näringen för närvarande befinner sig, biträder utskot-

Det jämväl förslaget, att staten intill ett belopp av 500,000 kronor skall ställa *garanti för upplåning* av erforderligt kapital åt en blivande riksorganisation av trädgårdsodlare med huvudsakligt ändamål att försälja trädgårdsprodukter. Härvid förutsätter utskottet emellertid, att, såsom i propositionen även framhållits, garantien endast skall avse rörelsekapital under en organisationstid. Utskottet finner det nämligen principiellt riktigast, att andelsrörelsen på förevarande område i största möjliga utsträckning får utveckla sig fritt utan annat statligt stöd än i form av lån mot sedvanlig säkerhet. Det synes utskottet ur nämnda synpunkter angeläget, att organisationen redan från början utformas så att en betryggande kapitalbildning säkerställes. Såsom fullmäktige i riksgäldskontoret anført kan detta ske på det sätt, att före utbetalning av förskottslikvid till medlemmarna dels avdrages vad som beräknas vara erforderligt för att täcka organisationens omkostnader, dels avsättes en icke obetydlig del för fonderingsändamål. Även bör tillses, att insatsernas storlek avpassas i förhållande till rörelsens uppgifter och omfattning samt att organisationsarbetet och, sedan riksorganisationen och till denna anslutna lokalföreningar bildats, dessas verksamhet bedrivs efter sunda riktlinjer. Vad särskilt angår garantiens utnyttjande vill utskottet betona vikten av att den kreditgivning, som med stöd av densamma lämnas riksorganisationen, sker efter affärsmässiga grunder och under hänsynstagande till de risker staten löper i egenskap av garant. Utskottet utgår ifrån att i nämnda hänseende kontroll från statens sida kommer att utövas. I fråga om formen för lånegarantien ansluter sig utskottet till departementschefens förslag. Fullmäktige i riksgäldskontoret torde således böra erhålla bemyndigande att efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahålla riksorganisationen svenska statens obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av högst 500,000 kronor för att av organisationen deponeras i riksbanken såsom säkerhet för lån intill samma belopp i kreditinrättning som Kungl. Maj:t anvisar. Något uttalande om räntesatsen å nämnda obligationer synes härvid icke erforderligt.

Departementschefens förslag att *statens fruktodlingslånefond* skall få tagas i anspråk för utlämnande av lån för uppförande och iordningställande av förvarings- och packningslokaler för inom landet odlade trädgårdsprodukter ävensom, i samband därmed, för anläggning, avseende tillgodogörande av sådana produkter, har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. Utskottet har för sin del ej heller funnit något att erinra mot det av departementschefen tillstyrkta förslaget om viss ändring av näringsfrihetsförordningen i syfte att reglera *kringföringshandeln* utom hemorten med frö, träd och buskar.

Utskottet delar departementschefens betänkligheter mot att under nu rådande förhållanden inom näringen höja *tullarna* å näringens produkter. I likhet med departementschefen finner utskottet det synnerligen tveksamt om en förstärkning av tullskyddet för levande växter, blommor samt vissa grönsaker i enlighet med frukt- och trädgårdsutredningens förslag i nuvarande läge skulle bliva till avsett gagn. Med hänsyn härtill och då åtgärder

i sådant syfte kunna väntas föra med sig vissa olägenheter i handelspolitiskt hänseende och särskilt för den svenska exportens intressen anser sig utskottet icke för närvarande — såsom yrkats i motionerna I: 344 och II: 494 — böra tillstyrka ett genomförande av berörda förslag. Härav följer att utskottet ej heller kan biträda motsvarande yrkanden i motionen II: 495. Med det anförda har utskottet icke velat ställa sig principiellt avböjande till de från odlarnas sida framförda kraven på en ytterligare begränsning av importen av trädgårdsalster. Emellertid anser utskottet, att odlarna dessförinnan böra visa sin goda vilja och förmåga att komma till rätta med de missförhållanden i fråga om distribution och avsättning inom landet som för närvarande råda. Särskilt finner utskottet det angeläget, att den organisation som nu är under bildande vinner sådan anslutning bland odlarna att den kan fylla sin uppgift i förevarande avseende. Skulle det sedan organisationen färdigbildats och vunnit erforderlig stadga visa sig att marknadsförhållandena även i fortsättningen till följd av importens storlek utveckla sig i för odlarna ogynnsam riktning, vill utskottet icke avvisa tanken att genom importreglering eller åtgärder av annat slag bereda den inhemska odlingen ett ökat skydd mot utlandet. Självfallet böra härvid handelspolitiska hänsyn tagas. Av vad utskottet sålunda anført torde framgå, att utskottet icke kan biträda det i motionerna I: 342 och II: 492 framförda yrkandet att riksdagen redan nu skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för dylik reglering.

Vad härefter angår frågan om *reglering av blomsterlökimporten* vill utskottet erinra om att frukt- och trädgårdsutredningens förslag härutinnan syftar till att åstadkomma en begränsning av den inhemska lökdrivningen genom en kvantitativ reglering av inköpen av blomsterlökar från utlandet. Då sistnämnda vara endast i mycket obetydlig omfattning produceras inom landet, äga flertalet av de invändningar, som i olika hänseenden riktats mot vidtagandet i nuvarande läge av importbegränsande åtgärder i prisstödjande syfte, icke giltighet för ifrågavarande reglering. På grund härav skulle det enligt utskottets åsikt kunna tagas under överbägande att utan avvaktan på resultatet av det pågående organisationsarbetet på näringens område genomföra nyssnämnda förslag. Då emellertid en statlig kvantitativ reglering av blomsterlökimporten i praktiken måste bli förenad med mycket stora svårigheter och olägenheter, finner sig utskottet böra biträda departementschefens mening att, innan ett statligt ingripande i sådan riktning sker, ett försök göres att på frivillighetens väg ernå den önskvärda importbegränsningen. Såsom departementschefen framhållit böra möjligheterna härför bli betydligt bättre, sedan riksorganisationen bildats. Skulle det sedermera visa sig att odlarna icke genom egna åtgärder kunna komma till rätta med missförhållandena, torde frågan om statens medverkan till en importreglering böra upptagas till förnyad, allvarlig prövning. Av vad utskottet nu anført lærer följa, att någon åtgärd från riksdagens sida icke nu bör vidtagas i anledning av de yrkanden, som i förevarande hänseenden framställts i motionerna I: 342 och II: 492, I: 344 och II: 494 samt II: 495.

De förslag, som av departementschefen framlagts till *stödjande av fruktodlingen*, biträdas av utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet det betydelsefullt, att åtgärder vidtagas till nedbringande av antalet i handeln förekommande fruktsorter. Utskottet har av nämnda anledning icke funnit sig böra tillstyrka det i motionerna I: 345 och II: 494 framställda yrkandet, att det belopp, 15,000 kronor, som i propositionen äskats till främjande av omförädling av fruktodlingar m. m., måtte överföras till anslaget till bidrag för anskaffande av apparatur till musterier.

I motionerna I: 344 och II: 494 samt II: 495 har yrkats, att till skydd för den inhemska frukten i konkurrensen med vindruvor den nu gällande säsongtullen å sistnämnda vara, 35 öre för kilogram, måtte höjas till 50 öre för kilogram att utgå under viss i motionerna angiven tid. I anledning av dessa yrkanden vill utskottet erinra att förstnämnda tull beslutades av 1937 års riksdag och således endast varit i kraft under en fruktsäsong. Under inverkan av densamma har importen av vindruvor under hösten 1937 nedgått med mera än 50 procent i förhållande till år 1936. Med hänsyn härtill och då verkningarna i skyddshänseende av nu rådande säsongtull ännu ej kunna i sin helhet överblickas kan utskottet icke biträda nämnda yrkanden.

I motionerna I: 341 och II: 493 har hemställts, att riksdagen ville i skrift till Kungl. Maj:t begära en skyndsamt och allsidig utredning, avseende att finna en ökad avsättning av de för fabrikationsändamål avsedda svenska frukt- och bärkvantiteterna. Utskottet, som delar motionärernas uppfattning rörande betydelsen av att ifrågasättande frågor när en tillfredsställande lösning, förutsätter att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på förevarande område och vidtager de åtgärder som kunna befinnas lämpliga och erforderliga för tillgodoseende av motionernas syfte. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av desamma torde vid sådant förhållande icke erfordras.

Till *propaganda och upplysningsverksamhet* på trädgårdsnäringens område har i propositionen äskats ett reservationsanslag å 40,000 kronor. Under åberopande av att ifrågasättande anslag syntes vara avsett att så gott som uteslutande komma frukt- och grönsaksodlarna till godo hava herr Lundqvist m. fl. i motionen II: 495 förordat, att anslaget skulle få användas jämväl för propaganda för blomsterodlingens alster, samt i anslutning härtill föreslagit höjning av anslaget till 60,000 kronor. Utskottet har icke något att erinra mot vad motionärerna anfört rörande anslagets användning men finner sig icke kunna tillstyrka att det upptages med högre belopp än Kungl. Maj:t äskat. Härvid har utskottet, som delar departementschefens åsikt att förevarande verksamhet bör omhänderväras av näringens egna organisationer och bedrivs i intimt samarbete mellan dem, utgått ifrån att organisationerna skola ställa visst belopp till förfogande för samma ändamål. I detta sammanhang vill utskottet understryka departementschefens uttalande rörande önskvärdheten av att ett organ för dylikt samarbete snarast möjligt kommer till stånd. Emellertid anser utskottet, att det bör ankomma på organisationerna själva att bilda ett sådant organ. På grund härav kan ut-

skottet icke biträda vad som i motionerna I: 343 och II: 492 häremot anförts och yrkats.

Det i propositionen äskade anslaget å 6,500 kronor såsom bidrag för anställande hos Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av två *konsulenter* tillstyrkes av utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet, att behov föreligger av en rikskonsulent med speciell sakkunskap och erfarenhet i vad som hör till odlingstekniken. Utskottet kan således icke ansluta sig till det i motionerna I: 345 och II: 494 framförda yrkandet att i stället för nämnda befattning skulle inrättas en propagandakonsulentbefattning.

Vad slutligen angår de i sistnämnda motioner och motionen II: 495 gjorda yrkandena, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om en förnyad utredning beträffande ytterligare åtgärder till näringens stödjande, anser sig utskottet kunna förutsätta att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer den ekonomiska utvecklingen inom näringsgrenen och vidtager de åtgärder, vartill denna kan föranleda. Utskottet finner det således icke erforderligt att riksdagen i särskild skrivelse gör framställning i frågan.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställningar,

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahålla en blivande riksorganisation av trädgårdsodlare med huvudsakligt ändamål att försälja trädgårdsprodukter svenska statens obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av högst 500,000 kronor för att av organisationen deponeras i riksbanken såsom säkerhet för lån intill samma belopp i kreditinrättning som Kungl. Maj:t anvisar;

dels ock anvisa, under nionde huvudtiteln, för budgetåret 1938/1939:

1) till främjande av organisationsarbetet på trädgårdsnäringsens område ett reservationsanslag av 75,000 kronor;

2) till fraktlindring vid transport av inhemsk frukt till Norrland ett förslagsanslag av 25,000 kronor;

3) till främjande av omförädling av fruktodlingar m. m. ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

4) till bidrag för anskaffande av apparatur till musterier ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

5) till propaganda- och upplysningsverksamhet på trädgårdsnäringsens område ett reservationsanslag av 40,000 kronor;

6) såsom bidrag för anställande hos Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund av två konsulenter ett anslag av 6,500 kronor;

B) att följande motioner, nämligen I: 341 och II: 493, li-
kalydande, I: 342, I: 343, I: 344, I: 345, II: 492, II: 494 även-
som II: 495, må, i den mån de icke kunna anses besvarade
genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, av riks-
dagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 27 maj 1938.

På sammansatt bevillnings- och jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

N ä r v a r a n d e:

från *bevillningsutskottet:*

herr *Anderson* i Norrköping, friherre *Lagerfelt*, herrar *Elof Andersson*, *Bengtsson*, *Sjö-
dahl*, *Björnsson*, *Lövgren*, *Björklund*, *Andersson* i Dunker och *Werner* i Hultsfred; samt

från *jordbruksutskottet:*

herrar *Johansson* i Björnlunda, *Tjällgren**, *Alfred Andersson*, *Jacob Hansson*, *Lindbärg*,
Mannerskantz, *Gustafson* i Vimmerby, *Carlström*, *Andersson* i Tungelsta och *Liedberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

R e s e r v a t i o n e r

1) av herr *Anderson* i Norrköping, friherre *Lagerfelt*, herrar *Bengtsson*
och *Liedberg*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens uppfattning — — — (lika med ut-
skottet) — — — till näringsens stödjande och detta så mycket mer som den av
statsmakterna genomförda skärpningen av arbetstidsbestämmelserna varit
en av orsakerna till att svårigheterna för denna näring ökats. Enligt ut-
skottets uppfattning är en förbättring av näringsens läge i hög grad beroende
på åtgärder för befrämjande av trädgårdsprodukternas marknadsförande
och för ett rationellt ordnande av avsättningsförhållandena. Ett avhjälpande
— — — (lika med utskottet) — — — härutinnan.

Med utgångspunkt från dessa synpunkter på frågan finner sig utskottet
 därför böra förorda de i propositionen framlagda förslagen. Utskottet till-
styrker alltså förslagen om *bidrag till befrämjande av standardiseringen och
organisationsarbetet* — — — (lika med utskottet) — — — synes härvid icke
erforderligt.

Departementschefens förslag att *statens fruktodlingslånefond* — — — (lika med utskottet) — — — frö, träd och buskar.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har departementschefen icke funnit sig för närvarande böra föreslå vare sig några *tullhöjningar* eller någon *importreglering*. De skäl departementschefen anfört för sitt avvisande av frukt- och trädgårdsutredningens förslag i dessa hänseenden kan utskottet icke finna övertygande. Att den import, som förekommer på detta område, har en väsentlig inverkan på prispildning och avsättningsmöjligheter för den inhemska trädgårdsproduktionen, måste den verkställda utredningen ha visat. Att en begränsning av denna import på ett eller annat sätt bör ske, synes utskottet därför ofrånkomligt. Utskottet kan icke dela den uppfattningen, att odlarna ensamma skulle vara mäktiga att åstadkomma här ifrågavarande importbeskränning. Att detta för närvarande med det outvecklade organisationsväsen, som ännu finnes, är uteslutet, synes uppenbart. Även om en väsentlig förbättring av organisationsförhållandena — när en sådan eventuellt har hunnit genomföras — måhända kan möjliggöra viss frivillig begränsning av den onödiga importen genom organisationens egna åtgöranden, synes det dock utskottet i hög grad tveksamt, huruvida denna väg ensam kan med de åtgärder i övrigt, som Kungl. Maj:t föreslagit, leda fram till nöjaktig stabilitet för trädgårdsnäringen och alltså göra statliga åtgärder mot importen överflödiga. Utskottet vill erinra om att samma uppfattning gjorts gällande av lantbruksstyrelsen ävensom att denna styrelse liksom det övervägande flertalet hörda övriga myndigheter och organisationer förordat de tull- och importregleringsförslag som trädgårdsutredningen framlagt.

På grund av vad sålunda framhållits har utskottet kommit till den uppfattningen, att de förslag, som i propositionen framlagts, böra kompletteras med tullhöjningar och importreglering i huvudsaklig överensstämmelse med vad frukt- och trädgårdsutredningen härutinnan föreslagit.

Utskottet ansluter sig således till vad som yrkats i motionerna I: 344 och II: 494 under 1) och 3) samt i motionen II: 495 under C) 1); med den ståndpunkt utskottet sålunda intagit, saknar utskottet anledning biträda de i motionerna I: 342 och II: 492 härutöver gående yrkandena.

De förslag som av departementschefen framlagts till *stödjande av fruktodlingen* — — — (lika med utskottet) — — — vid sådant förhållande icke erfordras.

Till *propaganda och upplysningsverksamhet* på — — — (lika med utskottet) — — — anförts och yrkats.

Det i propositionen äskade anslaget å 6,500 kronor — — — (lika med utskottet) — — — propagandakonsulentbefattning.

Vad slutligen angår — — — (lika med utskottet) — — — framställning i frågan.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

A) = Utskottet;

B) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 344 och II: 494 samt II: 495,

1) besluta att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan erhåller ändrad lydelse, att träda i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer, på sätt av det följande framgår:

		Tull för 100 kg kronor
	Rötter, icke ätbara, ej särskilt nämnda:	
34: 1	rötter, levande, av blomsterväxter, andra ¹ än liljekonvaljerötter E	7: —
34: 2	andra	fria
	¹ Såsom emballage, som inräknas i varans vikt, anses i fråga om detta varuslag <i>allt</i> närmaste emballage.	
35	Blomsterlökar; ävensom lökliknande stam- och rot- knölar av blomsterväxter N	50: —
	Blommor och blomdelar, naturliga, avskurna, ej särskilt nämnda:	
	till prydnad användbara, även preparerade:	
36: 1	mimosa och ljung E	200: —
36: 2	orchidéer E	1,500: —
36: 3	andra E	500: —
	<i>Anm.</i> För torkade — — — icke utgå.	

	Växter, ej särskilt nämnda:	
	levande:	
38	-----	
39	förädlade träd av äpple, päron, plommon och körsbär; ävensom förädlade rosenbuskar ¹ .. E	60: —
40	-----	
	¹ Såsom emballage — — — bastmattor m. m.	
	Köksväxter, ej särskilt nämnda:	
	färska eller enbart kokade:	
	lök:	
53: 1	under tiden 1 mars—31 maj..... T	5: —
53: 2	under annan tid T	20: —
54	-----	

2) besluta att förordningen den 31 januari 1932 med tillägg till gällande tulltaxa beträffande statistiska nr 112 och 115 erhåller nedanstående ändrade lydelse, att träda i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
ur 55	ur 112	Köksväxter, ej särskilt nämnda: färska eller enbart kokade: ----- gurkor, under tiden 15 mars—31 oktober N	40: —
ur 57	ur 115	----- andra slag: ----- tomater, under tiden 1 maj—15 december T	45: —

3) besluta att beträffande nedanstående varuslag utfärdas förordning om ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, att träda i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
34: 1	85: 1	Rötter, icke ätbara, ej särskilt nämnda: rötter, levande, av blomsterväxter, andra än liljekonvaljerötter ¹ E	13: —
		¹ Såsom emballage, som inräknas i varans vikt, anses i fråga om detta varuslag <i>allt</i> närmaste emballage.	
36: 1	89: 1	Blommor och blomdelar, naturliga, av- skurna, ej särskilt nämnda: till prydnad användbara, även prepa- rerade: mimosa och ljung — — — —	
36: 2	89: 2	orchidéer	E 1,500: —
ur 36: 3	89: 3	andra, friska, under tiden 15 mars —15 november	E 500: —
ur 43	ur 98	Kvistar och blad, naturliga; ävensom frukter och bär, naturliga, icke ätbara, samt gräs: till prydnad användbara, även prepa- rerade: s. k. snittgrönt (adiantum och asparagus)..... E	450: —

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 januari 1939 till och med den 31 december 1941 meddela bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad frukt- och trädgårdsutredningen föreslagit rörande reglering av införseln till riket av växtdelar, som i gällande statistiska varuförteckning upptagas under nr 88, ävensom rotknölar av gladiolus;

C) att följande motioner, nämligen I: 341 och II: 493, likalydande, I: 342, I: 343, I: 344, I: 345, II: 492, II: 494 ävensom II: 495, må, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»

2) av herr *Mannerskantz*, vilken anslutit sig till den av herr Anderson i Norrköping med flera avgivna reservationen med det tillägg, att han jämväl ansett, att riksdagen bör bifalla vad som hemställts i motionen I: 345 under 1)—3) samt i motionen II: 494 under 4)—6).